

Скринингови изследвания на постуралните деформации на опорно-двигателния апарат при подрастващите

Стаменка Митова

A screening was conducted for early diagnosis changes and deformities of the spine in adolescents. The global problem is not new, but with a number of reports of poor physical development of adolescents increasingly raises the question of the high incidence and severity of these deviations.

In this study were involved 294 children from Bulgaria, Blagoevgrad, ages (6 - 10). Research methods that were used are: medical history; somatoskopioia (view), function tests for guidance on the level of postural disorder. The percentage of deviations from the correct posture and spinal deformities is worrying. From all diagnosed cases the highest percentage of improper posture is - 57,14%, and with spinal deformities the result is -22,45%.

Key words: *postural disorders, spinal deformities, children, screening, research, prevention, treatment.*

ВЪВЕДЕНИЕ

В ортопедичната практика въпросите, свързани с различните видове постурални деформации са били и все още са актуални и едни от най-сложните.

Последиците от тях се отразяват пряко или косвено, както върху гръбначния стълб, така и върху дейността на останалите системи и най-вече върху дихателната и сърдечно-съдовата. Това от своя страна означава затруднения за доставка на кислород към подрастващия организъм, което води до чувствително намаляване работоспособността, а недостигът на кислород на ниво централна нервна система води до тежки разстройства на паметта, а от тук и до затруднения при усвояване на съответните знания [1].

Съвременният начин на живот, последните технически новости и редица други причини намаляват двигателната активност на населението, особено на децата. През последните години се наблюдава значително зачестяване на гръбначните изкривявания при деца в периода на усилен растеж.

Проблемът за високата честота на разпространение на гръбначните изкривявания остава в сила, а нерешените въпроси показват, че проблема е все по-актуален.

Ранната диагностика, системното наблюдение и лечение допринасят за благоприятния изход на началните изкривявания при децата. Първостепенно значение имат добрата организация на лечебно-оздравителните мероприятия, точната и своевременно насоченост към консервативно или хирургично лечение, както и системното проследяване на резултатите от лечението за недопускане на груби деформации на гръбначния стълб с последващите ги усложнения, водещи до тежка инвалидност.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Прилагането на систематизирано скринингово изследване е основен елемент за превенция, ранно откриване и успех при консервативното лечение при деформациите на опорно-двигателния апарат. Редовните, компетентно проведени прегледи в училищата и точното документиране на установените отклонения с оглед по-късни сравнения имат решаващо значение. Всички застрашени деца трябва да бъдат насочени към провеждане на специални гимнастически упражнения. При по-тежки отклонения задължително трябва да се потърси помощта на специалист ортопед.

Правилното физическо развитие предполага достатъчно движения. През периода на усилен растеж трябва да се избягва както претоварването, така и прекомерното щадене. Училищните условия благоприятстват за появата на

деформации на опорно-двигателния апарат. Детето изменя своя начин на живот, като остава продължително време в статично положение, често пъти на неудобни и неподходящи чинове. Това го заставя да заема неправилна поза. Когато тя се повтаря често, се нарушава мускулният баланс, което води до постуралните нарушения и гръбначни изкривявания.

Вследствие умората на гръбначната мускулатура децата заемат неправилна поза, която се повтаря и се стига до порочен условен рефлекс [2].

Целта на настоящото изследване е да диагностицираме ранните промени и деформации на опорно-двигателния апарат при подрастващите.

Методи на изследване. В настоящото изследване участваха 294 деца от начална училищна възраст (6-10г). Изследването проведохме в VIII-мо СОУ "Арсени Костенцев" в гр.Благоевград след подписване на декларации за информирано съгласие. Методите на изследване, които бяха използвани са:

- анамнеза;
- соматоскопия – оглед на тялото от всички страни;
- палпация;
- функционални тестове за ориентиране относно степента на постуралното нарушение;
- сколиозометрия – за определяне степента на гръбначното изкривяване;
- плантография – определяне на степента на промените в стъпалата.

Резултати и анализ

Скринингът обхваща 294 деца на възраст от 6 – 10г., от тях момчета 56,80%, момичета 43,20%. Броят на изследваните деца е различен, в зависимост от това колко от изследваните са дали информирано съгласие за участие.

Процента на констатираните гръбначни изкривявания при изследваните деца е 22,45%, при 57,14% – отклонения от правилна стойка. От тях момичета с неправилна стойка 26,53% и момчета 30,61%. При 8,50% от момичетата бяха констатирани гръбначни изкривявания, а при момчетата 13,95%.

След обработка на данните от плантографията при 294 деца, установихме нормално ходило при 163 деца (55,44%). При останалите 131 (44,56%) деца имаше отклонение от нормата. Със спаднал свод (индекс на Чижин между 1 и 2) бяха 29,93% от децата. С плоскостъпие (при индекс на Чижин по-голям от 2) регистрирахме 14,63% от прегледаните деца.

Таблица1
Разпространение на постуралните нарушения според възрастта и пола

Години	Пол	Гръбначни изкривявания %	Неправилна стойка %
6 години	Ж	-	1,02%
	М	0,68%	0,68%
7 години	Ж	3,74%	8,16%
	М	5,10%	10,20%
8 години	Ж	1,82%	5,44%
	М	1,02%	7,14%
9 години	Ж	1,82%	6,46%
	М	4,42%	5,78%
10 години	Ж	1,36%	5,44%
	М	2,72%	6,80%

Таблица 2
Разпространение на плоскостъпие според възрастта и пола

Години	Пол	Спаднал свод %	Плоскостъпие %
6 години	Ж	0,34%	0,68%
	М	-	0,68%
7 години	Ж	3,06%	1,36%
	М	6,12%	3,74%
8 години	Ж	3,74%	1,02%
	М	2,72%	3,40%
9 години	Ж	2,72%	0,68%
	М	5,10%	2,04%
10 години	Ж	2,04%	0,68%
	М	4,08%	0,68%

От деформациите на гръдният кош с най-висок процент са децата с *Pectus excavatus* (обущарски гръден кош) - 5,78%, *Pectus carinatus* (птичи гръден кош) – 2,04%.

Таблица 3
Разпространение на деформациите на гръден кош според възрастта и пола

Години	Пол	<i>Pectus excavatus</i> %	<i>Pectus carinatus</i> %
6 години	Ж	-	-
	М	-	-
7 години	Ж	1,36%	-
	М	1,70%	0,34%
8 години	Ж	-	-
	М	1,02%	0,68%
9 години	Ж	-	-
	М	0,68%	0,34%
10 години	Ж	-	-
	М	1,02%	0,68%

Проведеното изследване показва, че процентът на деца с констатирани отклонения е твърде висок. Това аргументира социалната значимост на подобни проучвания. Трябва да се признае, че в момента съществуващите методи за коригиране и предотвратяване постуралните деформации на гръбначния стълб при деца изглежда са недостатъчно ефективни, тъй като този проблем е достигнал критично ниво.

Съвременните терапевтични въпроси, които стоят за решаване, са обемни и сложни. В Русия децата с постурални деформации са включени в периодично провеждани занимания по лечебна физкултура. Те се организират от поликлиниката в сътрудничество с училището.

В Германия са въведени извънредни часове по гимнастика в училищата. Провеждат се 2 пъти седмично в гимнастическия салон на училището под ръководството на физиотерапевт/кинезитерапевт.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Ранното откриване, правилната диагностика, адекватното лечение и рехабилитация, профилактиката, подходящият активен двигателен режим, могат да предотвратят неблагоприятните последици от постурални нарушения и гръбначни изкривявания и да осигурят нормалното функциониране на вътрешните органи и системи.
- Пълноценното двигателно възстановяване на децата с деформации на опорно-двигателния апарат е в пряка връзка и зависимост от правилния подбор и

добрата организация на кинезитерапевтичните средства и методи, които се прилагат.

- Наред с доказалите своята ефективност методики на кинезитерапия все повече се налага търсенето в областта на здравната промоция и превенция, на съвременни подходи за усъвършенстване и въвеждане на кинезитерапията в предучилищна и училищна възраст при деца.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Душков, В, Н. Бакев, К. Велчева, Гръбначни изкривявания - статистика и реалност Русе, 2012, том 51, серия 8.1

[2] Николова, Е., Д. Лекина, Комплексна методика за лечение на деца с гръбначни изкривявания в училищна възраст. Научна конференция с международно участие „Физическо възпитание и спорт в образователната система“ Благоевград, 2003г.

[3] Glushkova, M., D. Popova, Iv. Glushkov, M. Gramatikova. The phenomenon of "CONCORDANCE" in children's psychological and physical development . Activities in physical education and sport, Vol.4 ,1/2014, pp 44-49.

[4] Gramatikova, M., E. Nikolova, S. Mitova. Nature, application and effect of kinesio-taping -11TH International scientific and professional conference „ Impact the status of the profesional and scientific staff in sport and physical education in social organisations and institutions,„ 19-20 April, 2013, Veles, R. Macedonia

За контакти:

Докторант Стаменка Митова, Катедра "Кинезитерапия", ЮЗУ"Н.Рилски", тел.: 088-639 39 14, e-mail: stami80@abv.bg

Докладът е рецензиран.